

Bilag.

STATSMINISTERIET.

Statsministeriet har den 8. juni 1960 fra professor i retsvidenskab ved Københavns universitet, dr. jur. et phil. Alf Ross modtaget følgende udtalelse:

„Med skrivelse af 2. ds. har statsministeriet til brug for en afgørelse, der skal træffes i statsrådet den 10. ds., anmodet mig om at fremkomme med en udtalelse om, hvorvidt bestemmelsen i § 65, stk. 3, nr. 3, i det af folketinget den 1. juni d. å. endeligt vedtagne forslag til lov om den offentlige sygeforsikring må antages at medføre, at reglen i grundlovens § 73, 2. stk., om udskudt stadfæstelse finder anvendelse på lovforslaget. Idet bemærkes, at bortrejse har beskåret den i forvejen knappe frist for besvarelsen, skal jeg i den anledning udtale følgende.

1. Lovforslagets § 65, stk. 3, nr. 3, bestemmer et vilkår for, at medlemmerne af en fortsættelsessygekasse, der fortsætter sin virksomhed som sygeforsikringsforening efter 31. december 1962, fritages for at yde det i forslaget § 34, stk. 1 og 2, omhandlede bidrag til en anerkendt sygekasse. Vilkåret går ud på, at foreningens vedtægt skal indeholde bestemmelse om følgende:

„Såfremt foreningens virksomhed som sygeforsikringsforening ophører, skal den forening tilhørende formue — bortset fra sådanne midler, for hvilke særlige bestemmelser truffet af andre end foreningens ledelse vil være til hinder herfor — efter en af foreningens repræsentantskab truffet afgørelse enten overføres med forholdsmæssige andele til de anerkendte sygekasser, til hvilke dens nydende medlemmer er overført ved ophøret eller i øvrigt er overført inden for de sidst forløbne 5 år, eller benyttes til et af socialministeren godkendt formål.“

2. Grdl. § 73, stk. 2, indeholder følgende bestemmelse:

„Når et lovforslag vedrørende ekspropriation af ejendom er vedtaget, kan en tredjedel af folketingets medlemmer inden for en frist af tre søgnedage fra forslaget endelige vedtagelse kræve, at det

først indstilles til kongelig stadfæstelse, når nyvalg til folketinget har fundet sted, og forslaget på ny er vedtaget af det derefter sammentrædende folketing.“

Det bemærkes, at betingelsen for at bringe grundlovens § 73, 2. stk., til anvendelse alene er, at et lovforslag vedrører ekspropriation. Det kræves altså ikke, at de i grundloven § 73, 1. stk., stillede krav til ekspropriationer er krænkede. Det er derfor urigtigt, når problemet ved et par lejligheder under debatten i folketinget er stillet på, om bestemmelsen i forslaget § 65, stk. 3, nr. 3, er grundlovsstridig. (Folketingets forhandlinger den 1. juni 1960, fortryk sp. 6207, 6216). Grundloven § 73, 2. stk., kan påberåbes også i tilfælde af, at ekspropriationsbestemmelsen er utvivlsomt grundlovmæssig, især under hensyn til, at der er ydet fuldstændig erstatning.

Der er blandt forfatterne fuld enighed om, at grundloven § 72, 2. stk., må kunne påberåbes, blot et lovforslag indeholder en enkelt bestemmelse om ekspropriation (Ross, *Dansk Statsforfatningsret I* (1959), 290; Poul Andersen, *Dansk Statsforfatningsret* (1954), 327; Berlin, *Den danske Statsforfatningsret II* (2. udg. 1939), 23). Folketinget er ved flere lejligheder gået ud fra samme opfattelse (Rigsdagsårbog 1921-22, 607, og 1922-23, 275).

Efter sammenhængen kan der ikke være tvivl om, at udtrykket „ekspropriation af ejendom“ må sigte til ethvert indgreb, der anses for omfattet af kravene i paragraffens 1. stk., 2. og 3. punktum, altså især kravet om fuldstændig erstatning.

3. Det spørgsmål, der rejses, kan herefter formuleres således: Kan reglerne i grundloven § 73, 2. stk., om udskudt stadfæstelse, bringes til anvendelse på det foreliggende lovforslag med den begrundelse, at forslaget i § 65, stk. 3, nr. 3, indeholder en bestemmelse vedrørende ekspropriation?